

Recomendación dirixida á Consellería de Política Social debido ao retraso dunha revisión do grao de discapacidade

Expediente: G.6.Q/4161/18

Santiago de Compostela, 21 de xuño de 2018

Sr. conselleiro:

Nesta institución iniciouse expediente de queixa como consecuencia do escrito de [REDACTED] en nome da súa nai, [REDACTED] referente ao retraso dunha revisión do grao de discapacidade.

1. No seu escrito indícanos que presentou unha solicitude para actualizar o certificado de incapacidade da súa nai. Verbalmente informan que tardarán aínda uns 4 meses en chamala, é dicir, para finais de setembro de 2018. Dado que a súa nai ten 90 anos e xa superou claramente a expectativa de vida, non entende como poden tardar tanto en chamala.

2. Ante iso requirimos información a esa consellería, que nola remitiu. Nela sinalase o seguinte:

“O 14/11/2017 [REDACTED] solicitou a revisión do seu grao de discapacidade. Posto que nesa data non tiña 90 anos (naceu o 4/1/1928), atendendo ao previsto na Orde do 25/11/2015 non pode ser tramitada como solicitude urgente. - Será preciso que a persoa interesada sexa entrevistada polas persoas profesionais que forman o equipo de valoración cunha duración mínima de 30 minutos por profesional.

CONCLUSIÓN: Existe un elevado número de solicitudes tanto de valoración inicial como de revisión cuxa iniciación debe seguir o rigoroso orde de entrada de solicitudes para cumprir o establecido no artigo 16.1 da Orde do 25 de novembro de 2015 pola que se regula o procedemento para o recoñecemento, declaración e cualificación do grao de discapacidade, e a organización e funcionamento dos órganos técnicos competentes.

Esta orde de tramitación só pode ser modificada nos casos previstos no artigo 16.2 da mesma orde, que recolle os supostos de urxencia: a) Acceso ao emprego e ás ensinanzas reguladas onde exista reserva de prazas para persoas con discapacidade b) Solicitudes de axudas/subvencións sometidas a prazos c) Menores de 18 anos d) Maiores de 90 anos e) Pensión non contributiva ou prestación por fillo a cargo f) Caducidade da valoración do grao de discapacidade g) Existencia dun procedemento aberto, xudicial ou administrativo, relativo

a violencia de xénero, que poida verse afectado polo recoñecemento e cualificación do grado de discapacidade.

Debido a este elevado número de solicitudes, estase producindo de xeito conxuntural unha acumulación de expedientes que esta atrasando os prazos nos que se citan as persoas usuarias e se notifican as resolucións. Non obstante, a previsión é que sexa citado para recoñecemento durante o mes de agosto.

A Consellería de Política Social presentou no Consello da Xunta celebrado o 18/05/2018 un paquete de medidas co obxectivo de mellorar o procedemento da valoración da discapacidade e reducir as listas de agarda. A primeira das actuacións que está previsto levar a cabo permitirá reforzar o persoal dos equipos de valoración para garantir o seu bo funcionamento e a creación de 14 novos equipos, o que suporá un incremento dun 74% ao pasar dos 19 equipos actuais aos 33. Prevese que os novos equipos entren en funcionamento a partir do vindeiro mes de xuño.

Por outra banda e dado que case un 30% das citas de valoración son canceladas ou non realizadas, poranse en marcha medidas para mellorar a súa xestión, incluíndo actuacións relativas á confirmación e substitución de citas programadas que permitan incrementar o número de valoracións diarias realizadas. Neste sentido, porase en marcha con carácter inmediato un servizo de confirmación e recordatorio de citas a través de SMS, remitindo á persoa solicitante ou á persoa de contacto designada, para evitar a non asistencia ás citas de valoración programadas.

Así mesmo, dentro deste conxunto de medidas, recoñecerase un grao de discapacidade do 33% de xeito automático a aquelas persoas ás cales a Seguridade Social lles teña recoñecida unha pensión de incapacidade permanente en grao total, absoluta ou grande invalidez.

Tamén se levará a cabo un proceso de revisión do procedemento de valoración da discapacidade e a simplificación do modelo de solicitude, evitando a achega de documentación a que se poida ter acceso se a persoa solicitante autoriza a súa consulta.

Ademais, coa extensión do acceso e utilización da Historia Social Única Electrónica (HSUE) - plataforma que integra nun mesmo sistema todos os datos relativos á historia social do solicitante- facilitarase a coordinación de todos os axentes que interveñen no procedemento, á vez que se eliminará a necesidade de achegar documentación necesaria no proceso de valoración da discapacidade.

E, por último, daráselle prioridade na valoración da discapacidade a persoas con ELA para que a súa resolución se emita no prazo máximo dun mes desde o momento da solicitude. No

futuro considerarase a posibilidade de estender esta tramitación urxente a outras persoas con patoloxías con características semellantes”.

ANÁLISE

1. Coa información confírmase o expresado na queixa; o procedemento atópase retrasado, posto que iniciouse o 14/11/17 e se anuncia a previsible no próximo mes de agosto.

2. A situación de atraso nas valoracións e resolucións dos expedientes de recoñecemento de situación de discapacidade é coñecida a través deste e doutros expedientes, e, como pode apreciarse, o problema continúa. Anunciáronse medidas para abordar a situación (colaboración co SERGAS...), pero non deron un resultado adecuado. O expediente debería atoparse resolto no prazo previsto e sen demoras, que prexudican aos afectados.

3. Seguimos a comprobar amplos retrasos nas valoración, polo que iniciamos unha actuación de oficio (Q/29057/17). Indicamos á consellería que “desde hai tempo aprécianse numerosos e considerables atrasos nas tramitacións das valoracións de discapacidades, especialmente en algúns equipos, o que afecta ás cidades e contornas nas que prestan servizo”. Considérase necesario coñecer os resultados e a súa proxección. Avaliar o resultado das medidas anunciadas permitiría coñecer a súa efectividade e a das recomendacións formuladas, que se responderon por parte da consellería mediante o anuncio das medidas.

A consellería sinalou que “despois da introdución das novas medidas citadas e a pesar da complexidade do procedemento de valoración e o incremento do número de solicitudes se prevé para o ano 2018 as reducións dos prazos e os tempos de emisión da resolución do recoñecemento do grao de discapacidade, aos que tamén contribuirá a aplicación de novos instrumentos administrativos para a mellora continua, que permitirá alcanzar os obxectivos propostos”.

Agora a consellería engade que reforzará o persoal dos equipos de valoración e creará 14 novos equipos que funcionarán este mes; que mellorará a xestión das chamadas; que recoñecerá o 33% de xeito automático ás persoas con pensión de incapacidade permanente en grao total, absoluta ou grande invalidez (recomendado por esta institución); que revisará o procedemento de valoración da discapacidade e simplificará as solicitudes; que utilizará a Historia Social Única Electrónica para facilitar a coordinación; e que dará prioridade ás persoas con ELA (un mes) e a outras persoas con patoloxías de características semellantes.

Permanecemos atentos ao cumprimento do compromiso de diminuír os atrasos ata cumprir os prazos legalmente previstos.

4. Neste caso concrétese a próxima valoración. Pero apreciase que concorre unha das causas de prioridade previstas no art. 16.2 da Orde CPS do 25 de novembro de 2015, pero non se aplica. Un dos supostos de tramitación urxente é que se trate de maiores de 90 anos. A consellería non o aplica, segundo di, porque cando a afectada solicitou a revisión do seu grao de discapacidade non tiña 90 anos (faltaba mes e medio, aproximadamente); entende que “non pode ser tramitada como solicitude urxente”.

De acordo con esa interpretación unha persoa que cumprira os 90 no momento da presentación da súa solicitude, pero que sexa menor que ██████████, tería preferencia sobre ela (urxencia na tramitación), que estará na lista ordinaria 9 ou 10 meses esperando á súa revisión da valoración, a pesar de ter cumprido os 90 anos hai varios meses. A interpretación non é adecuada, posto que o obxectivo da preferencia é a resolución rápida das valoracións das persoas de máis avanzada idade, polo que debe ser descartada.

5. A persoa que reclamou por esta forma de actuar demanda a preservación de intereses especialmente protexidos na Constitución Española, que sinala que os poderes públicos realizarán unha política de prevención, tratamento, rehabilitación e integración dos discapacitados aos que prestarán a atención especializada que requiran e ampararán especialmente para que gocen dos dereitos que este título (I) outorga a todos os cidadáns (art. 49). Como consecuencia do anterior, os poderes públicos, entre eles a administración autonómica, teñen a obriga principal de protexer os dereitos mencionados, segundo o establecido no artigo 53 do Texto Fundamental.

CONCLUSIÓNS

Por todo o sinalado ata agora considérase necesario, en aplicación do disposto no artigo 32.1 da Lei 6/1984, do Valedor do Pobo, facer chegar a esa Consellería de Política Social a seguinte recomendación:

Que con urxencia se corrixa a interpretación que fai a consellería da causa d) do art. 16.1 da Orde do 25 de novembro de 2015 para tramitacións preferentes de valoracións e revisións do grao de discapacidade (maiores de 90 anos), de tal forma que se incorporen progresivamente á lista de persoas con preferencia todas ás maiores de 90 anos, aínda que solicitaran a valoración con anterioridade; que con urxencia se resolva sobre o expediente obxecto da queixa, posto que se atopa atrasado, a pesar de ser preferente; que con urxencia habilítense as medidas anunciadas para normalizar a situación de retrasos deste tipo de expedientes; e que compróbase que as medidas tiveron efecto e corrigiron a situación ata facer cumprir os prazos.

Agradecendo de antemán a acollida ao manifestado nesta resolución do Valedor do Pobo, recordámoslle a necesidade de que no prazo dun mes de conta a esta institución da aceptación da recomendación formulada, no seu caso, e das medidas adoptadas para darlle efectividade, tamén no seu caso.

Ademais en aplicación do principio de transparencia a partir da semana seguinte a data na que ditou esta resolución incluírase na páxina web da institución.

Saúdoo atentamente.

Milagros Mª Otero Parga
Valedora do Pobo